

22102108946

Edgar F. Agriat

Med
K25195

MASSAGE

FÖR

HUFVUDETS, ÖRONENS, NÄSANS OCH HALSENS
SJUKDOMAR M. M.

AF

K. A. BERGSTRÖM

PRAKTISERANDE MASSÖR I STOCKHOLM.

STOCKHOLM
PALM & STADLING
(I DISTRIBUTION).

1896

Handwritten notes:
26665

303950

WELLCOME INSTITUTE LIBRARY	
Coll.	welMOmec
Call	
No.	WB

STOCKHOLM
SVENSKA TRYCKERIAKTIEBOLAGET
1896.

INNEHÅLL.

	Sid.
Förord	5.
Massage	9.
Massage och gymnastik i förening	13.
Massage och vatten i förening	14.
Själfmassage	15.
Invändningar mot massage	16.
Massage för hufvudets åkommor	18.
Öronens sjukdomar	27.
Örsprång hos barn	45.
Skrofelartade öronsjukdomar	46.
Nervösa öronlidanden	47.
Näs- och halsåkommor	53.
Slutord	57.

Förord.

Den som en längre tid plågats af en ihållande sjukdom, men af en eller annan behandling blifvit befriad från densamma, har i denna behändling en vän och befriare, som man gärna talar om. En sådan människa förstår ock att uppskatta en god hälsa, men de flesta människor göra ej detta. De slösa med detta kapital såsom vore det outtömligt, och först när botten börjar lysa igenom i kassakistan, göres den första ansträngningen att återfå hvad de förlorat. För de flesta är det då för sent att återförvärfva hvad man en gång ägt. Den som af sparsamhetsskäl icke söker hjälp i tid för sin sjukdom, den sparar i smått och slösar i stort. Öfver hvarje uppkommen sjukdom borde stå den rubriken: »Det du gör, gör snart!» Den allvise skaparen har för vår organism såväl som för allt annat i naturen upprättat lagar, som vi måste följa. Då vi lefva i strid mot dessa lagar, uteblifva icke följderna. När det gäller att upphäfva dessa följder, finnes en lag i vår organism, som är en god vägledare i fråga om sättet att blifva återställd, nämligen naturläkekraften i människokroppen. Mina sträfvanden att bota svåra sjukdomar har jag alltid byggt på denna lag. Mina erfarenheter hafva ådagalagt, att detta förfaringssätt är riktigt, alldenstund hvarje sjukdom har på ett eller annat sätt rubbat naturläkekraften. Naturen läker sig själf, säga somliga; den behöfver ingen läkare. Detta

påstående visar, att man icke tänkt sig möjligheten af att läkekraften inom vår organism också kan försvagas.

Författaren af detta lilla arbete, hvilken genomgått en kurs i massage och sjukgymnastik för åtskilliga år sedan, har under den tid, som han praktiserat i detta yrke, funnit att massagen är under vissa förhållanden det enda lämpliga medel, man kan tillgripa för att komma naturen till hjälp i kampen mot en eller annan sjukdom i såväl enskilda organer som hela människokroppen. Erfarenhet fordras i förening med gedigna kunskaper för att kunna säga: Här hjälper massage och intet annat. För att vinna så mycken fackkunskap som möjligt har författaren valt till sin speciella behandling sådana sjukdomar i hufvudet och öronen, som lämpa sig för massage.

Emedan inga nämnvärda källor stått till mitt förfogande, har jag varit nödsakad att i årtal följa mina egna iakttagelser, i synnerhet i fråga om öronmassagen. Mitt första uppslag till användande af massage för döfhet var en patient, som jämte sin döfhet hade en högst egendomlig sjukdom i mjälttrakten. Han var utskrifven från sjukhus såsom obotlig. Ingen af därvarande läkare kunde uppfatta denna sjukdom. Han blef hänvisad till att om några månader invänta döden. Aldrig förr eller senare har jag sett en människa utstå sådana lidanden. Då anfallen kommo, kröp han tillsammans som en mask och vred sig i sådana plågor, att det knakade snart sagdt i hvarje led. Han kunde endast förtära flytande föda i mycket små kvantiteter. Han var så utmagerad, att hvar jag än satte mina fingrar för att behandla, träffade jag blott skinn och ben. Hvarken jag eller patienten tänkte på något tillfrisknande, blott en lindring i de sista stunderna. Till en början tycktes massagen vara fullkomligt utan nytta. Jämte massagen användes + 20 graders kompresser vissa tider på dygnet, applicerade på det sjuka stället. Efter

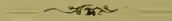
tre månaders behandling inträdde en plötslig vändning i sjukdomen. På kortare tid än ett dygn försvunno alla smärtor, och patienten återfick sömnen. Den förut dödsdömde patienten återfick krafterna så småningom, och efter tre och en half månad kunde han infinna sig hos mig för att erhålla sin 110:de behandling. Ehuru jag fortfarande icke kunde bestämdt säga patienten, hvilken sjukdom han lidit af, så tycktes massagen och vattenbehandlingen icke fästa något afseende därvid, utan här skedde hvad som rätt ofta inträffar, att man med massage kan fördrifva sådana sjukdomssymptomer, som äro så nya och säregna, att hvarken fackmän eller icke fackmän kunna till fullo uppgifva den sjukdom, som kännetecknas af dessa symptom. Emellertid återkomma vi nu till den omnämnda döfheten hos denne patient. Allt efter som tillfrisknandet skedde, aftog äfven den svåra döfheten. Häraf mitt första uppslag till tanken: Massage hjälper sålunda för döfhet. Kan denna behandling förbättra döfheten hos en döds kandidat, då måste den också kunna inverka i mindre svåra fall. Sanningen häraf bekräftas i föreliggande broschyr.

Då exempel i alla afseenden bäst belysa en sak, som kräfver förklaringar, har jag funnit det nödvändigt att följa samma principer, som åtskilliga tyska vattenläkare uti sina böcker och broschyrer tillämpat. Detta förfaringssätt är ej af alla omtyckt, emedan det anses såsom puffning. Men den stora allmänheten fäster sig vid saken, ej så mycket vid sättet, på hvilket den framhålles.

Författaren har under en följd af år stått såsom en kritisk åskådare inför massagen och dess verknin- gar, men i stället för att förlora intresse och förtro- ende för denna läkefaktor, hafva dessa allt mer och mer blifvit stadfästade. Nyttan af en massagekur är beroende af den inblick och erfarenhet, som den mas- serande besitter. Det är icke massagen i och för sig,

som frambringar ett lyckligt resultat, oafsedt huru den gifves, utan vinmandet af ett godt resultat är helt och hållet beroende af det sätt, på hvilket massagen meddelas.

Då så få arbeten utkommit om massagen och dess olika användningssätt, torde somliga anse att denna verksamhet, som tillämpas så mycket i praktiken, saknar motsvarande teori. Detta antagande äger en viss befogenhet, och därför torde denna lilla bok äga sitt berättigande och i någon mån afhjälpa det missförstånd, som inom vissa kretsar gör sig gällande gent emot massagen och dess utöfvare.

Massage.

Massagen är en mycket lämplig läkefaktor, alldenstund den lämpar sig att taga under alla årstider och i olika klimat och kan under inga omständigheter inverka skadligt, blott den tillämpas på rätt sätt och för densamma lämpliga åkommor. Man får ofta höra rykten, att den och den tagit massage och blifvit sämre i stället för bättre. Men detta är ej något bevis för, att massagen var olämplig, ty i de flesta fall känner sig patienten i början af behandlingstiden betydligt försämrad, i synnerhet då det är en gammal kronisk sjukdom, som skall uppräckas med rötterna. Att en patient blir försämrad af massage kan ju understundom bero på ett slarf hos den, som skall meddela behandlingen, så att han t. ex. ej gör sig noga underrättad om den reaktionsförmåga, som patienten besitter, när det gäller att fördraga den meddelade behandlingen. Somliga anse, att det ej kan kallas massage, om man ej nyper och bultar och slår patienten, så att han efter några få behandlingar skiftar i alla regnbågens färger. Denna uppfattning är ej riktig. Den som så masserar, förstår ej sin sak. Då behandlingen har tillämpats så hårdt, att blånader uppstå, har den förvärrat och icke förbättrat det onda. Författaren har behandlat 15 à 20 patienter dagligen i nära sju års tid, och ändock har den massage, som gifvits dessa patienter, icke framkallat några blånader.

Visserligen måste massagen meddelas tämligen kraftigt och eftertryckligt, då infiltrationer, knölar och myter skola bortarbetas i extremiteterna (armar och ben) och å bröst och rygg, men man når ej målet fortare genom att använda så hårda grepp, att de inflammerade ställena blifva ändå mera inflammerade, hvilket de också blifvit, då blånader uppstått; utan förbättringen sker lika hastigt, ja hastigare, om masseringen sker på ett sådant sätt, att patienten får behålla sin färg. Det första, som patienterna fråga vid sitt inträde är: »Gör det mycket ondt?» De äro så vana att höra det stående uttrycket: »Massage är så plågsam att taga, att knappast någon människa kan stå ut därmed». När de nu hänvända sig till mig för någon hufvud- och öronsjukdom, så mena de, att samma tortyrer skola förestå dem. Men då jag upplyser dem, att det ej gör ondt, utan tvärtom, är mycket behagligt, så säga de: »Är detta massage»? På ömma punkter är det smärtsamt att taga äfven den lindrigaste massage, men under sådana förhållanden finner sig patienten i dessa smärtor, emedan det kännes såsom en helt naturlig sak.

Hvad jag härmed har velat uttala är att massagen bör vara åtföljd af nöjaktig modifikation, så att t. ex. ett fruntimmer med klen fysik och oregelbunden hjärtverksamhet icke får behandlas med samma kraft som en herre med kraftig fysik och regelbunden hjärtverksamhet. Det är otvifvelaktigt mycket bättre att gifva en patient för litet än för mycket massage, till dess man är fullständigt bekant med patientens förmåga att fördraga en starkare eller svagare behandling. I synnerhet hjärt- och nervsjukdomar, som lämpa sig för en massagebehandling, äro i vanliga fall mycket kinkiga och få på inga villkor behandlas på ett våldsamt sätt. Vi finna häraf, att behandlingens styrka är beroende af det föreliggande sjukdomsfallet, och

därför får ej massagen meddelas summariskt eller lika för alla.

Jag behandlade sistlidne sommar en fru, som någon tid förut fått göra bekantskap med massage såsom en riktig tortyrbehandling. Den fröken, som gaf henne massage, arbetade en half timme i sträck blott med patientens ena ben, därvid hon gick till väga med en sådan hårdhändthet, att patienten var flere gånger färdig att svimma, fastän ingen nämnvärd ömhet förefanns. Lemmen blef naturligtvis efter några behandlingar sjufärgad, och detta behandlingssätt hade till följd, att frun måste sluta med denna misshandling efter cirka fjorton dagar, emedan hennes krafter ej uthärdade därmed.

Resultatet af allt detta blef att frun vid sitt besök hos mig hade fått den i benet befintliga reumatismen drifven till hufvudet. Nu var tillståndet sålunda mycket värre, och nu behöfdes mer än någonsin en behandling, ej en misshandling. Patienten hade ej förstått, att den förut erhållna behandlingen var oriktig, utan trodde blott att den kraftiga fröken, som behandlat henne, arbetat troget och ärligt. När frun hade erhållit några behandlingar hos mig, förstod jag af hennes resonering, att hon uppfattade mig såsom en fuskare, alldenstund jag behandlade så kort och ej klämde i med någon kraft; men huru det var började fruns ansikte ljusna allt mer och mer för hvarje seance, och vid månadens slut hade hennes uppfattning helt och hållet ändrat kurs, emedan reumatismen i hufvudet var borta, den förfärliga snufvan samt tyngden i hufvudet och hela kroppen likaså. Då jag upplyste patienten, att hvarje behandlingssätt, som drifver en sjukdom uppåt, här galet, ur väl man än menar, så insåg hon att detta var riktigt resoneradt.

En herr L. hade fått en intensiv värk i sitt vänstra ben genom influensa. En massör beordrades af en läkare att sköta den sjuke. Patienten fick en

behandling, som han ej så lätt glömde, ty massagen var så kraftig och så ihållande, att patienten måste intaga sängen hela eftermiddagen efter den erhållna behandlingen. Men det var ej nog därmed. Följande dag, när massören åter inställde sig hos patienten, yttrade denne: »Min herre! Jag ber att få slippa en sådan misshandling. Ni har drifvit min sjukdom från vänstra benet till högra örat, och det susar och dånar i mitt hufvud som ett vattenfall.» Det blef också ingen vidare behandling, emedan läkaren förklarade, att den massage, som patienten fått, var för stark. Då patienten efter denna pers besökte mig, var hörseln på högra örat fullkomligt borta, trumhinnan torr och blank som ett spegelglas och all vaxafsöndring afstannad i yttre hörselgången.

När jag ej kunde lofva en säker förbättring eller återställelse, reste patienten hem utan att göra något försök med min behandling, och mitt antagande är, att denne medelålders man får behålla följderna för hela sitt lif af detta missbruk af massagen, som aldrig kan skada, utan blott gagna, om massören förstår sin sak.

Hvarifrån denna uppfattning härstammar, att massagen skall blifva utan nytta, om ej patienten vid hvarje massagetag vrålar af smärta, har jag ej klart för mig. Möjligen leder detta sitt ursprung från massagens användning i äldsta tider. Såsom det torde vara bekant härstammar ordet massage från det grekiska ordet massein, som betyder knåda eller *handtera*. Bland greker och romare användes massage på trötta krigshjältar, som deltagit i striden och därigenom blifvit utmattade. Behandlingssättet gick så till: Den trötte krigaren insmordes med olja från topp till tå, därefter bearbetades han öfver hela kroppen af tvänne slafvar. Den trötte kände sig härigenom styrkt, och man ansåg detta vara bästa sättet att återförvärfva nödiga kropps krafter.

Äfven i våra dagar kvarlefver i Italien ett behandlingssätt, som står i någon likhet med det sistnämnda. Den sjuke eller trötte individen lägges på golfvet eller marken. Ett tre eller fyra års barn får promenera fram och tillbaka på den sjuke, och detta förfaringssätt anses mycket välgörande, emedan blodcirkulationen därigenom kommer i sitt normala skick.

Huruvida den nämnda hårda behandlingen möjligen har sitt upphof ifrån dessa förfaringssätt, kan ej med visshet sägas, men ett faktum är, att endast några få på senare tiden hafva förstått, att meddelandet af en lindrig behandling för svagare patienter också kan kallas massage. En del patienter hafva sagt, när de för första gången inträdt för att erhålla behandling: »Jag hörde ej den förra patienten jämra sig». Allmänheten har sålunda en panisk rädsla för massage, ty de mena, att man alltid måste torteras.

Den behandling, som jag i detta lilla arbete nästan uteslutande kommer att tala om, är massage för hufvudet och dess åkommor, och den behandlingen behöfver ingen gå och rädas för i tre veckor eller fjorton dagar, innan man vågar försöket att taga den, ty den är i allra flesta fall mycket behaglig, såvidt ej ömma svullnader förekomma. Massagen för öronen får under inga villkor meddelas våldsamt, allra helst om den öronsjukdom, som behandlas, är förenad med en svårare susning.

Men äfven då det gäller hufvud- och öronsjukdomar, får man ej taga för gifvet, att en palliativ massering under alla förhållanden är tillräcklig, utan stundom måste massagen sammanslås med gymnastik- och vattenbehandling. Fördenskull torde några ord här böra anföras om

Massage och gymnastik i förening.

Dessa båda behandlingar lämpa sig mycket väl att sammanslå, emedan de till sin natur verka i samma

riktning och i intet fall motverka hvarandra. De aktiva och passiva rörelserna i sjukgymnastiken understödja hjärtverksamheten, tjäna som afledande behandling vid blodkongestioner åt hufvudet, drifva blodet utåt extremiteterna, och allt detta samverkar i väsentlig grad att jämte massagen framtvinga ett hastigare resultat.

Massage och vatten i förening.

Någon har sagt: »Massage och vatten äro oåtskiljeliga som smör och bröd», och i detta uttalande finner jag en viss sanning, ty i massagens fysiologiska inverkan ingår äfven den, att utdunstningen genom hudorganet, såväl den gasformiga som den vattenhaltiga, i betydande grad ökas genom massage. När nu detta är fallet, måste helt naturligt en vattenbehandling under sådana omständigheter vara mera af nöden än annars. Vattenbehandlingen får då såsom uppgift att rentvå hudorganet från de ur kroppen genom porerna utträngande giftiga ämnena. Dessutom bidrager vattnets dragande kraft att hålla porerna vidöppna, så att de sjuka ämnena ur kroppen bättre och lättare utdunsta. Ämnesomsättningen i människokroppen är i väsentlig mån beroende af en stark utdunstning. Hudverksamheten blir lifligare och kraftigare genom en lämplig massagebehandling, och genom en vattenbehandling, i synnerhet genom en kall sådan, stärkes och härdas jämväl ett af människokroppens dyrbaraste skyddsmedel, hudorganet. I fråga om vattenbehandlingen måste dock alltid en nöjaktig modifikation iakttagas, ty kallt vatten för sjuka nerver och sjuka öron är som gift, om gradantalet är för lågt och badet för långt. För att kunna fördraga kalla bad under uppgifna omständigheter plägar jag alltid följa den praxis att börja med + 33 graders halfbad eller aftvättningar, sänka gradantalet för hvarje bad med en half grad, till dess att patienten så småningom kan fördraga det

kalla vattnet. Att förena massage- och vattenbehandling är under vissa förhållanden onödigt, i synnerhet under den kallare årstiden. Dock hyser författaren en varm kärlek såväl för vattnet som för massagen.

Själfmassage.

Jag har träffat somliga patienter, som med en viss Andra hafva yttrat: »Jag ger mig massage själf». triumf hafva sagt: »Jag får nog massage om dagarna, ty jag har så mycket spring» m. m. Ehuru detta innehåller en viss sanning, så vågar jag dock påstå, att inga reumatiska infiltrationer i rygg-, bröst- och magmuskler kunna med egen hand bortarbetas. Ännu mindre kunna kontraktioner, koagulationer, strikturer o. d. märkvärdigheter uppsökas och bortmasseras med själfmassagen, och jag vågar äfven påstå, att man ej kan springa bort dessa sjukdomar, om man hölle i därmed 24 timmar hvarje dygn. Jag vill ej förneka möjligheten af en förbättring genom en själfmassage för lindriga åkommor, ty huru tölpigt och odisciplineradt massagen än gifves, är den dock icke fullkomligt resultatlös. Änskönt jag tror mig till en ringa del förstå, huru massage bör gifvas, är jag icke nöjd med min själfmassage, utan väljer helst ett passivt mottagande, när jag finner mig vara i behof af masage, emedan verkan däraf alltid öfverstiger tillämpningen af massagen på sig själf.

Till en början hade jag en viss tro på massagens nytta under alla förhållanden, men denna uppfattning har på senare tiden betydligt reducerats. Jag plägade stundom i begynnelsen af min praktik instruera sådana patienter, som voro resande, huru de skulle behandla sig själfva med massage, men detta förfaringssätt har jag fullkomligt öfvergifvit, emedan jag funnit, att det endast skaffat massagen missrekommendationer. För det första hafva patienterna följt dessa instruktioner

slarfvigt och för det andra hafva de snart alldeles upphört därmed i den öfvertygelsen: »Massagen hjälper inte». För öfrigt kan ej den simplaste massagerörelse inläras på några få minuter eller med några få öfningar, så att någon väsentlig nytta därmed kan förenas, då den som skall tillämpa denna enkla rörelse är fullkomligt obekant med sjukdomens orsak, nervernas riktning och blodets strömning i kapillärerna på de olika ställena i människokroppen. En framstående person yttrade till mig en gång: »Att gifva massage är ingen konst; det är ju bara att knåda i några muskler». Detta yttrande skar i mina öron såsom en falsk musik för musikaliska öron. Att gifva massage till nytta och icke till skada för alla de sjukdomsformer, som lämpa sig för denna behandling, kräfvver lika gedigen fackkunskap som hvilket annat yrke som helst.

Invändningar mot massage.

En själfklok fröken yttrade till mig en gång: »Jag tror ej på massage; man känner sig bättre, så länge behandlingen pågår, men när den afbrytes, är man snart likadan». Då jag igenkände detta uttryck såsom lånadt, invände jag genast: »Hvem har då fröken tagit massage af?» Svaret blef: »Jag har ej fått någon massage, men jag har hört andra säga det». — »Man får ej tro på hvad folk säger», genmälde jag, »man måste själf pröfva och döma». Jag erbjöd henne ett samtal med en patient, som bodde i närheten, och tillade: »Där kan fröken göra sig underättad, om denne patient nu är likadan, fastän en tämligen lång tid förflutit, sedan behandlingskuren afslutades. Patienten har lidit af en åttaårig döfhet, massagen har fördrifvit den, hörseln är fortfarande ett halft år efter lika god som vid behandlingens slut.» Härpå genmälde min antagonist: »Är det möjligt?» Orsaken till en dylik misstro torde närmast vara, att

massagen meddelas af alltför många icke sakkunniga personer, som arbeta på måfå och gifva massage utan att hafva gjort klart för sig, i hvilket afseende massagen gagnar eller skadar i det föreliggande sjukdomsfallet. Denna misstro kan äfven härröra från direkta motståndare till massagen. Somliga säga: »När man börjat taga massage, då får man också hålla på därmed». Orsaken till detta påstående är densamma, som vi nyss framhållit. En del åter hafva den uppfattningen, att om en massagekur skall väljas för att bota en uppkommen sjukdom, så fordras därtill så lång tid, att alla andra läkemetoder måste pröfvas först, emedan de verka mycket hastigare. Detta resonerande är grundadt på en fullkomlig okunnighet om massagens direkta inverkan vid tillämpandet på rätt sätt och för lämplig sjukdom. Följaktligen måste detta påstående vara utan värde. Slutligen kommer den sista och värsta beskyllningen, nämligen den stora kostnad, som är förenad med en massagekur. För att tränga denna sak in på lifvet måste jag framställa den frågan: »Hvilken glädje skapar en späckad plånbok, om reumatismen härjar från topp till tå?» Jag tror den glädjen blir lika med noll. Det finnes åtskilligt i denna världen, som äger ett visst värde, som i mångt och mycket öfverstiger penningens. En frisk och sund kropp kan bidra till att förtjäna penningar, men det lyckas icke alltid att för sådana köpa en god hälsa. Man plägar säga: »Då man har penningar, så får man allt hvad man behöfver». och i den stilen tyckes vår tids människor alltför mycket vilja resonera. Men för att återkomma till ämnet, kan jag ej rätt förstå, hvarifrån den öfvertygelsen kommit, att det skulle ställa sig dyrare att blifva återställd på massagens väg än på hvilken annan väg som helst. Jag behöfver blott erinra om hvilket pris en badsejour betingar. För öfrigt ställer det sig svårt att värdera en kurativ behandling. Verkningarna af en sådan inställa sig ej alltid genast, och detta är i

synnerhet fallet med massagekurer, ty efterverkningarna af dessa äro vanligen de bästa. Gäller det att fördrifva en akut sjukdom medelst massage, plägar detta ej kräfva lång tid; följaktligen kan ej priset blifva så högt. »Jag har blifvit förordnad att taga massage och måste nu erhålla sådan, men en sådan behandling är ju så dyr», yttra en del patienter vid anmälningen; men när de fått höra villkoren, förstår jag af deras belåtenhet, att de föreställt sig mycket större omkostnader. Massagen har sålunda såväl som alla andra läkemedel olika priser, och dessa äro beroende af den tid, som åtgår för sjukdomens fördrifvande, huru omständligt och vidtomfattande hvarje behandling måste gifvas samt hvilka priser den, som meddelar behandlingen, betingar för sitt arbete. Till sist vågar jag påstå, att knappast någon behandling är så väl värd sina pengar som en väl afpassad och rätt riktad massagebehandling.

Massage för hufvudets åkommor.

Huru ofta får man icke höra människor klaga: »Jag har en sådan värk i mitt hufvud. Jag kan icke tänka. Jag har en sådan tyngd och tryckning öfver hjässan. Det grillrar för ögonen. Jag kan ej läsa med någon eftertanke» m. m. I detta tillstånd går man den ena dagen, veckan och året efter det andra och väntar på förbättring, men det blir ofta förvärring i stället för förbättring. Sedan man tillgripit en och annan huskur utan att hafva erhållit någon förbättring, hänvänder man sig vanligen till någon läkare. Skulle nu läkaren hänvisa till massage, då får man ofta höra det utropet: »Inte hjälper massage för sådant! Detta

bevisar, att allmänheten ännu ej känner till, hvad massagen utträttat i fråga om vissa hufvudåkommor.

För att visa hvad massagen utträttat i omnämnda åkommor skall jag framdraga några exempel. Herr J., 45 år, anmäler sig till behandling och berättar vid första besöket: »Jag lider utaf en fruktansvärd tyngd i hufvudet. Stundom värker nacken och tinningarna intensivt, min arbetsförmåga är nedsatt, min sömn oregelbunden, jag plågas af en svår yrsel, och stundom förnimmer jag en svag öronsusning. I halsen och på tungan plågas jag af en beständig sveda. Dessa symptom hafva fortfarit cirka tre år. Jag har försökt bad af olika slag, men intet i den vägen tyckes hjälpa.»

Undersökningen visar en större knöl i nacken, en mindre på hjässan samt styfhet och ömhet i tinningarne och trakten af nervus facialis. Behandlingen för denna åkomma bestod i massering på uppgifna ställen, och efter sex veckors tillämpning af nämnda behandling var all tyngd försvunnen, svedan i hals och tunga jämte en svårighet att kunna tala var äfven borta, knölen i nacken likaledes försvunnen, och därmed voro också orsakerna undanrödda till alla de plågsamma lidanden, som förföljt patienten under dessa tre år.

Ett annat exempel må andragas, som visar, huru viktigt det är att få den rätta behandlingen och ej leka blindbock, som man säger, i fråga om sjukdomars botande. Fru Ö. har under loppet af femton år följt både möjliga och omöjliga råd för att blifva kvitt en svår periodisk hufvudvärk, som inställde sig regelbundet hvarje åttonde dag och var så intensiv, att hon måste intaga sängen hela dygnet om, så länge anfallet varade. Jag tog emot henne till behandling på vinst och förlust och ville ej gifva något bestämdt svar, huruvida hjälp kunde erhållas, då hon berättade, att denna åkomma förföljt henne i trettio år. Till min och hennes stora förvåning hade hennes hufvudvärk redan efter sju veckors behandling med massering å

hufvudet och ryggen, riktad mest på nervcentra, reducerats till en tyngd i hufvudet hvarje fjortonde dag och sedermera endast hvarannan månad. Tre år ha nu förflutit, sedan denna behandling erhöles, och under dessa år har patienten ej haft ett enda anfall på förutnämnda sätt, utan den senaste underrättelsen, som jag hade, lydde: »Jag känner mig såsom en annan människa».

Inför ett sådant fenomen som detta tvingas man till att göra åtskilliga reflexioner. Jag ställde till mig själf den frågan: Huru kunde ett så gammalt ondt fördrivas på så kort tid? Svaret härå kunde endast blifva: Orsaken till åkomman undanröjdes genom denna enkla behandling. Patienten hade flerfaldiga gånger blifvit förklarad obotlig och fått endast den trösten, att en förbättring möjligen kunde erhållas genom en långvarig behandling. Att döma efter åkommans symptom tycktes sjukdomen vara besläktad med epilepsi (fallandesot) utan att dock vara epilepsi. Jag vågar ej hysa den öfvertron, att massage vid alla dylika åkommor skulle verka lika hastigt, men en sak vågar jag påstå, den nämligen, att massage är rätta behandlingssättet för denna och dylika åkommor.

En hufvudåkomma, som förekommer mycket i våra dagar, är s. k. migrän. Denna art af hufvudvärk uppträder med mycket intensiva plågor och kan fortsätta hela dygnet om. Denna sjukdom härrör i regeln från en dålig eller oregelbunden matsmältning. Anfällen föregås vanligen af kväljningar och äckel. I de flesta fall börjar värken med att patienten ser allting genom en vit, tjock rök. Har detta lidande fortfarit någon längre tid, är det mycket svårt att erhålla någon hjälp därför, men man lyckas dock understundom häfva denna åkomma medelst en lämplig gymnastik- och massagebehandling.

Ansiktsvärk eller nevralgier i nervus facialis m. fl. större partier fordra en omsorgsfull palliativ massering.

Detta onda tyckes uppkomma af upprepade förkylningar, och härigenom blifva några af de större nervpartierna inflammerade. Har en nevrergi fortfarit cirka ett år, blir behandlingstiden vanligen mycket lång. De patienter, som jag behandlat för nämnda sjukdom, hafva oftast måst fortsätta i 3 à 4 månader för att blifva kvitt sitt onda. Då jag omnämner dessa sjukdomar, kan jag ej undgå att framdraga ett exempel, som måste anses höra till undantagen i fråga om återställelse från detta lidande. Herr F., 28 år, lider af en svår ömtålighet å vänstra hufvudhalfvan, uppkommen genom en dragig ventil, vid hvilken han plågade sitta under sin studietid. Blåst och drag framkallade alltid värk å halfva hufvudet. Detta hade fortfarit i tio år. Massering å hela hufvudet, men mest koncentrerad på det sjuka stället, lyckades fördrifva detta gamla onda, sedan behandlingen upprepats tre särskilda perioder med två månader första perioden, en och en half månad den andra och en månad den tredje perioden. Fyra år hafva nu förflutit, sedan behandlingskursen afslutades, och något återfall har ännu icke förekommit.

Med detta exempel hafva vi visat, att det ofta förekommande talesättet: »Ansiktsvärk är obotlig», är endast ett tomt prat. Här fordras rätt behandling och en ihärdig tillämpning af densamma, och ansiktsvärk blifver icke obotlig, äfven om den fortgått i många år. Undantag finnas naturligtvis, men jag vill ej i detta lilla arbete spilla tid på att resonera om undantag. Jag kan icke undgå att framdraga ett nytt exempel, som är en stor reklam för massagen. Fröken B., 35 år, af framstående familj, besökte mig tillsammans med sin fader för ett år sedan. Min uppmärksamhet fästes genast vid första inträdet på fröken B:s vänstra öga, som var helt och hållet tillslutet och endast kunde öppnas till hälften med stor ansträngning. Ansiktsvärken hade varit orsaken till denna svaghet i

ögonlocket. Undersökningen visade svår ömhet i ögonmuskelnerverna, en mindre knöl i nacken, äfven ömhet, stelhet och hårdhet i nickmusklerna och kappmusklerna. Efter sju behandlingar på de uppgifna ömma ställena med nervvibrationer, tryckningar, strykningar och knådningar var ögonlocket fullständigt uppdraget. Behandlingen fortsattes sedan i sju veckor, men den fruktansvärda ansiktsvärken hade endast till en ringa del anträdt sitt återtåg. Två månader efter behandlingskuren fick jag underrättelse, att såväl ansiktsvärken som den ofta tillstötande hufvudvärken hade släppt. Ett år efter lyder underrättelsen: »Fortfarande ingen värk».

Vid botandet af dessa sjukdomar plägar jag alltid taga med i beräkning det allmänna välbefinnandet, ty det händer icke sällan, att allmänna sjukdomssymptomer sälla sig till berörda slags åkommor.

En sjukdom, som är mycket nära besläktad med de ofvannämnda, är den väl kända reumatismen eller reumatisk hufvudvärk. Denna art af värk är den mest förekommande och får därför många gånger skulden att vara hvad den icke är. Man får mycket ofta höra patienter säga: »Jag har en sådan reumatism i mitt hufvud, så att jag tror jag blir galen». Men vid närmare undersökning händer det, att det ej är reumatism utan migrän. Som sagdt, reumatismen är den mest förekommande, och vi skola nu i korthet visa, i hvilka afseenden den skiljer sig ifrån besläktade åkommor och huru den skall öfvervinnas. Några säga, att reumatismen består i en syra i blodet, andra att den är endast en förtjockning af blodmassan. Det första är, såvidt jag kunnat förstå, gripet ur luften. Detta bevisas bäst däraf, att alla reumatiska åkommor kunna botas med massage, såvidt de icke hafva augripit brosket och benstommen. Är reumatismen däremot en förtjockning i blodet, så följer däraf, att det flyter trögt i ådrorna, åstadkommer rubbningar i ämnesväxlingen, sprängning,

svullnader och värk. När man nu börjar att arbeta på de ömma reumatiska punkterna, så uppblandas det sjuka, tjocka blodet med friskt, tunnt blod, och därigenom fördrifves reumatismen. Reumatisk värk uppkommer ju också af en eller flera svåra förkylningar. Härigenom blir, såsom allmogen uttrycker sig, blodet förkyldt. Den art af reumatism, som vi kalla för gikt, skulle möjligen härröra af ett slags syra i blodet.

»Kan reumatisk hufvudvärk botas?» fråga många af mina patienter vid första inträdet. Dessa frågor bemöter jag alltid med en motfråga: »Huru länge har den varat och hvar har den förnämligast sitt säte?» Sedan jag fått svar å dessa motfrågor, få patienterna redogöra för sjukdomens uppkomst, hvilken verksamhet som bedrifves m. m. Efter att sålunda hafva erhållit underrättelse om orsaken, måste man först undanrödja denna, och sedan får patienten efter en längre eller kortare tids behandling vanligen ett nöjaktigt svar på sina framställda frågor. Reumatisk hufvudvärk kan botas med massage, såvidt brosket och benen icke äro angripna.

Reumatismen har så många olika stadier och uppträder på så många olika sätt, att man ej på förhand kan säga, huru lång tid som erfordras för att fördrifva den. Dessutom inträffar icke sällan, att patienten under behandlingstiden ådrager sig en eller annan förkylning, och härigenom förlänges helt naturligt behandlingstiden. Ett exempel, som visar, huru reumatisk hufvudvärk uppkommer, behandlas och botas, må här anföras. Herr S. deltagar i en begrafning, ikläder sig cylinderhatt midt i smällkalla vintern och får på grund af ovana vid denna hufvudbeklädnad en fruktansvärdt svår hufvudvärk, som sträcker sig till käkarna och tänderna. Af en händelse kom han under min behandling, och efter en månads massage var den plågsamma åkomman häfd. Sålunda hade den reumatiska hufvudvärken uppkommit genom förkylning, förorsakad af en

olämplig hufvudbonad. Följderna fördrefvos med massage, och här hafva vi sålunda sett, att reumatisk hufvudvärk kan fördrifvas med massage. Hundrade, ja tusen, gå i dag och lida af denna åkomma och veta icke, att den enkla och af många föraktade massagen är ett säkert botemedel mot snart sagdt all hufvudvärk.

I vanliga fall plägar äfven håret rasa från hufvudet, då reumatisk hufvudvärk gjort sig hemmastadd, på grund af den blodbrist, som under vissa förhållanden därigenom uppstår i hufvudsvålen. Håret såväl som allt annat i vår kropp fordrar sin näring. Då hårets affallande är beroende häraf, är det ju helt naturligt, att massagen i detta fall måste tillämpas. Många bortkasta mycket penningar på salfvor och smörjor och alla möjliga märkvärdiga, utomordentliga hårväxtmedel, men allt är förgäfvos, så länge icke cirkulationen i hufvudsvålen är återställd. Jag kan ej undgå att i detta sammanhang nämna mina iakttagelser i fråga om hårets affallande, emedan jag vet, att många skola vara tacksamma för att få en upplysning om sättet att få behålla denna ovärderliga skatt. Då ej en bakterie är orsaken till hårets affallande, har man att ana, att antingen faller håret på grund af en allmän blodbrist, parad med nervositet, eller också faller det på grund af förkylningar å hufvudet. Sålunda blir behandlingen för håraffall följande: Visar undersökningen en hårbakterie uppkommen genom smitta, medicinsk behandling; är håraffallet beroende af förkylning å hufvudet och därigenom uppkomna rubbningar i hårrötterna, massage.

Jag kan ej neka mig nöjet att framdraga ett exempel, som talar sitt språk i berörda sak. Herr T. lider af en envis hufvudvärk, får vid första behandlingen med massage å hufvudet axlarna öfversållade med hårstrån, som kunna räknas i hundratal. Efter tre månaders behandling faller endast ett och annat hår-

strå, och det tjocka mjällagret å hufvudet är äfven fullständigt borta. Häraf följer att hufvudvärken, som är orsaken till allt detta, likaledes är borta.

Hufvudvärk och hårets affallande kunna ju äfven förorsakas af magsjukdomar och nervsjukdomar. I dessa fall bör massagebehandlingen vara parad med en lämplig vattenkur.

Då de flesta hårsjukdomar härröra af den omnämnda blodbristen i hufvudsvålen, är det lätt att igenkänna dessa sjukdomar. Hufvudsvålen är torr och i de flesta fall mjällbelagd. Under sådana omständigheter taga hårrötterna intryck af denna torrhet, och följden blir, att håret faller. De fina kapillärerna i hufvudsvålen blifva sammandragna, blod och safter kunna endast med svårighet tränga till den aftynade och förtunnade hufvudsvålen. När detta tillstånd får fortsätta en längre tid, börjar hufvudsvålen att fastna vid hufvudskålen, och härigenom försvagas ytterligare cirkulationen. Ett exempel måste här anföras, som fullkomligt sammanfaller med dessa uppräknade symptom. Fru X., 28 år, har under cirka tre års tid besvärats af starkt håraffall. Hon hade besökt tolf olika läkare, men dessa kunde ej lofva någon förbättring. Slutligen kom hon på den tanken att göra ett försök med massage, men detta lyckades ej bättre, emedan den fröken, som tillkallades, ej hade behandlat något sådant fall förut, och efter en månad måste behandlingen afbrytas. Emellertid blef jag tillkallad för ett samtal. Den unga frun ville ej för allt i världen förlora sitt tjocka hår och var därför mycket förtviflad öfver, att ingen hjälp kunde erhållas. »Jag har till sist försökt massage», yttrade hon, »men det var det värsta jag kunde göra, ty af denna behandling började mitt hår att rasa af hufvudet ohejdadt.» »Hur har då frun blifvit behandlad», frågade jag. När jag fått upplysning därom, genmälde jag: »Så lång behandling och så hård behandling var i hög grad opraktisk för

eder åkomma». En undersökning vidtogs, och den utvisade: Svår torrhet öfver hela hufvudet, hufvudsvålen tunn, något glänsande samt nära nog fastväxt vid hufvudskålen. Efter många om och men beslöts ett nytt försök med massagen, men på ett försiktigt och lindrigt sätt hela första månaden. Sedan jag nu lyckats förklara orsaken och öfvertyga patienten, att endast massage, men en lämplig sådan, hjälpte, så beslöts ännu en månads behandling. Efter två månader kunde ingen minskning i håraffallet märkas. Den unga frun kunde mycket väl kontrollera saken, emedan hon hvarje dag i två års tid räknat hvarje hårstrå som föll. En förändring hade dock inträffat så till vida, att den torra och stela hufvudsvålen var betydligt mjukare och rörligare. Sedan jag påvisat denna förändring, hade patienten ej något emot en fortsatt behandling. Efter tre månader visar undersökningen: Hufvudsvålen mjuk, lös från hufvudskålen, betydligt tjockare, och vid hvarje tryck frambrusar blodet genast, det glasartade utseendet borta. Det hade sålunda blifvit cirkulation i hufvudsvålen. Men det oaktadt rasade håret fortfarande. Då jag förklarade, att det snart skulle upphöra därmed, ville patienten ej tro mig. Jag föreslog att ett uppehåll med behandlingen skulle göras för att invänta en efterverkan. Efter fjorton dagars uppehåll fick jag bud, och då meddelade den unga frun: »Nu faller endast 25 hår dagligen i stället för 75 och 100 förut. Hufvudvärken, som rätt ofta förföljt mig, känner jag ej vidare och sömnlösheten tyckes också vara borta». Då jag ej erhållit några senare underrättelser, är naturligtvis allt väl. Detta exempel lär oss, huru viktigt det är att den som skall behandla förstår sin sak, så att ett lämpligt sätt och en tillräcklig tid användas.

Öronens sjukdomar.

Då jag tagit initiativet till, att massage börjat användas i större omfattning i fråga om öronsjukdomars botande, anser jag det vara min plikt att meddela de resultat, som vunnits genom min verksamhet på detta område. Jag hade i början endast att förfoga öfver tre olika rörelser; nu äro de sju till antalet. Här hjälper inga ensidigheter, utan man måste vara så mångsidig som möjligt. Då jag ej erhöll några källor, ur hvilka jag kunde hämta råd och upplysningar, har jag måst steg för steg utbilda, förbättra och ordna rörelserna, så att jag kunnat tillämpa dem vid så många olika öronsjukdomar som möjligt. En amerikansk läkare skrifer i detta ämne: »Ännu har icke massagen tillämpats för öronsjukdomar, men vi hafva att hoppas, att massagen i en framtid äfven skall kunna med framgång användas för en del sådana åkommor. Detta antagande har gått i fullbordan, och jag vill här nedan i korthet redogöra, i hvilka fall massagen har visat sig lämplig och i hvilka fall den visat litet eller intet resultat.

Innan jag framhåller några exempel, skall jag bedja att få fästa mina ärade läsares uppmärksamhet på, huru ett friskt öra fungerar.

Ljudet intränger genom den yttre hörselgången, stöter emot den spända trumhinnan, uppfångas utaf hörselbenen, öfverföres genom dessa till labyrinthen och snäckan, där det mottages af hörselnerven.

De öronsjukdomar, som kunna botas, äro belägna i gångarna och trumhinnans närhet. De, som däremot äro obotliga, hafva angripit labyrinthen och snäckan. De flesta öronsjukdomar äro katarraliska, och dessa katarrer utbreda sig vanligen från halsen och näskaviteten till örat genom eustachiska röret eller trumpetten. Dessutom härröra en mängd öronsjukdomar från inflammation och varflytning i yttre hörselgången. För

öfrigt kunna snart sagdt alla sjukdomar inom organismen förorsaka en lindrigare eller svårare döfhhet.

Den förstnämnda gruppen uppkommer af katarer i svalget och näsan, lämpar sig mycket väl för massage och kan botas, såvidt icke brosket är angripet och katarren utbredd sig till labyrinten och snäckan. Vid behandling af denna art af döfhhet masserar jag bakre svalget, inre näskaviteten och halsen. Exempel: En flicka på fjorton år anmäles till behandling, lider af en fyraårig döfhhet, är behandlad med luftinpumpningar och öronsprutningar utan resultat, hör endast, då man tilltalar henne med höjd stämma i hennes omedelbara närhet, lider af stark susning, nästäppa och katar i bakre svalget. Efter sex veckors behandling är orsaken undanröjd, susningen borta, och flickan hör allting likasom förr.

Talrika äro de exempel, som skulle kunna framdragas, om huru barn på 10, 12 och 15 år blifvit botade från nämnda lidande, som varat ända från två års ålder, men utrymmet tillåter ej att anföra alla dessa.

För att visa att massagen är ett lämpligt bote-medel äfven för döfhhet, uppkommen af varflytning, måste jag anföra ett par exempel, som gifva denna behandling ett odeladt erkännande äfven i dessa fall. Fru X. anmäler sin fjortonåriga dotter till behandling. Denna lider af en döfhhet, som fortfarit i tolf år trots alla de försök och ansträngningar, som gjorts för att bota densamma. Undersökningen visar stark varflytning i förening med en svår inflammation i yttre hörselgången. Hörselförmågan är mycket ringa. Hon kan endast förmärka en svag pickning, då ett fickur tryckes intill det sjuka örat. Ljumma vatteninsprutningar hade användts en längre tid, men deras välgörande inverkan hade ej förmåga att häfva sjukdomen. Föräldrarnes sorg kan lätt tänkas, då äfven det friska örat började angripas. De trodde sig inom några år

hafva en fullständigt döf dotter, och tanken på någon hjälp var långt före detta fördrifven. Då jag vid behandlings början försäkrade, att ett lyckligt resultat skulle vinnas med den behandling, som nu var påbörjad, visade sig Tomas-tron; de ville se och känna och sedan tro. Lyckligtvis fingo såväl flickan som föräldrarna tillfälle att öfvertyga sig om sanningen af mitt påstående. Ty efter en månads behandling visar undersökningen ringa varflytning och hörseln är betydligt förbättrad. En fortsatt behandling var nu helt naturlig, och efter fem månader hade den gamla sjukdomen till flickans, föräldrarnes och min stora glädje fullkomligt fördrifvits. Detta ovanliga resultat omnämndes i några smärre hufvudstadstidningar, sedan trovärdiga personer intygat sanningen deraf; men de större tidningarna ville ej veta af saken. Såsom en kuriositet för denna åkomma må nämnas, att den var åtföljd af en svår ömtålighet, så att hufvudet måste vara omlindadt nästan hela året om. Men efter behandlingens slut behöfdes inga schalar och omlindningar på hufvudet, emedan all ömtålighet likaledes var fullkomligt borta. Såsom ett bevis för en fullständig återställelse kan man med glädje meddela allmänheten, att allt är väl tre år efter behandlingens slut.

Så kvalfullt och plågsamt det är att försöka finna sig i en tilltagande döfhet, så fröjdefullt och nöjsamt är det att blifva den kvitt. Glädjen är stor för den, som blir botad, men den är icke mindre stor för den, som behandlar.

Ett ytterligare exempel må anföras för egenhetens skull. En gosse på 14 år, som från två års ålder lidit af en svår varflytning, uppkommen af engelska sjukan, anmäldes till behandling. Jämte varflytningen ur båda öronen fanns i midten af högra hörselgången en polyp, som fullständigt täppte örat. Utsikterna voro sålunda mycket ringa att här kunna uträtta någonting med en massagebehandling, men hvad säga

mina ärade läsare om följande resultat, som visade sig efter tre månaders behandling. Undersökningen visade då: All varflytning afstannad, polypen fullkomligt borta, och hörselgångarna belagda med rikligt öronvax. Här torde någon invända: Kunna polyper äfven masseras bort? Jag svarar: I detta fall var det endast massagen, som fördref polypen, men huruvida alla polyper på olika ställen kunna masseras bort, därom vågar jag ej fälla något bestämdt uttalande.

Vi hafva sålunda hört, hvilka resultat som vunnits med massage vid såväl katarraliska som inflammatoriska öronsjukdomar hos barn. Men nu återstår att visa, om samma lyckliga resultat kunna uppnås hos ungdom och äldre. För att kunna klargöra denna sak finner jag bästa vägen fortfarande vara att framtaga exempel. Jag vill dock dessförinnan framhålla några faktorer, som måste tagas i betraktande, då det gäller att bota öronsjukdomar hos dessa åldrar. För det första är ej ämnesväxlingen eller omsättningen i organismen här så liflig som hos barn. För det andra händer icke sällan, att öronsjukdomarne hos äldre äro parade med andra sjukdomar.

För att visa att gamla katarraliska öronsjukdomar understundom kunna botas, äfven fastän de äro åtföljda af flytning ur yttre hörselgången, skall jag anföra två exempel.

Fröken J. har erhållit den domen: Här kan ingen mänsklig varelse uträtta någonting. Hvad är orsaken till ett sådant uttalande? tänkte jag. Undersökningen visar också: Yttre hörselgångarna fullkomligt fyllda med en tjock, illaluktande varmassa, som vanligen angifver en påbörjad benröta. Dessutom förekommer i det inre örat en från näsan och bakre svalget utbredd katarr. Hörseln är mycket ringa: ett fickurs knäppande förmärkes svagt vid tryck emot öronen, och hon kan sålunda ej följa med i ett samtal. Sjukdomen har varat femton år, och på sista fem åren har ingen be-

handling tillämpats. Patienten är 20 år. Ett sista försök skulle nu göras, och massage, som man ej pröfvat, blef föremål för detta försök. Ingen snar förbättring var här att vänta, men lyckligtvis ägde patienten icke blott en svår öronsjukdom, utan också ett ovanligt tålamod, när det gällde att blifva hjälpt ur denna hemska situation. Många af mina patienter hafva med tårar i ögonen berättat om sina misslyckade försök att återfå sin hörsel, och den svikna förhoppningen har bragt dem i ännu sorgligare ställning. Jag kan ej med ord beskrifva det djupa deltagande, som jag känner för de olyckliga människor, som blifvit offer för en obotlig öronsjukdom, och jag vill därför med den ringa kraft och förmåga, som är mig gifven, söka att göra allt, hvad som står i en människas makt, för att i ord och handling förekomma och i tid hjälpa, så långt ske kan, på det att deras antal måtte blifva så ringa som möjligt, som skola erhålla den domen: Här kan ingenting göras.

Emellertid, den omnämnde patienten hade nu i sina unga år gjort sig förtrogen med den tanken: Jag kan aldrig få njuta utaf den glädje, som en god hörsel kan skapa. Jag måste bära mitt lidande. Men det tålamod som jag nyss omnämnde bidrog också till hennes räddning, ty efter sex månaders behandling började frukterna visa sig, och undersökningen ådagalägger: Hörseln betydligt förbättrad, den intensiva varflytningen har stannat på halfva hörselgången å båda öronen, och den inflammatoriska svullnaden är betydligt förminskad i yttre hörselgångarna. Sålunda hade resultat vunnits. En fortsatt behandling var helt naturlig, men för att ej öfverreta de svaga öronen måste ett uppehåll ske. Ingen behandling gafs på två månader, och då behandlingen ånyo upptogs, hade ingen tillbakagång visat sig, och därför beslöt jag att fortsätta med den återupptagna behandlingen blott hvarannan dag. Härmed fortsattes

en längre tid, endast smärre uppehåll gjordes, och efter nio månader visar undersökningen: En ringa varflytning i trumhinnans omedelbara närhet, båda hörselgångarna betydligt utvidgade, ett fickur höres en meter från båda öronen, katarren i bakre svalget och näsan likaledes betydligt förbättrad, en plågsam hufvudvärk, som tillika förföljde patienten, var fullkomligt borta, ansiktet uttrycker friskhet och liflighet, och det forna dystra utseendet är borta. Detta resultat väckte ett ovanligt uppseende; man talade därom i smärre kretsar och rådplägade om, huru saken skulle spridas. En känd predikant i Stockholm, som hade varit bekant med fröken J. från hennes barndom, blef så tilltalad af denna särregna tilldragelse, att han påyrkade tidningspressens ingripande för att göra resultatet bekant. Några smärre tidningar införde en kort notis, men den större tidningspressen vägrade att yttra sig. Däremot får man ofta se den större tidningspressen tillkännagifva, att den och den operationen lyckats, men efter några dagar heter det att patienten aflidit.

Ehuru en tämligen god hörsel hade erhållits, voro dock icke alla sviter bortsopade efter en så gammal sjukdom, ty båda trumhinnorna hade ruttnat bort, och därför fortsätter ännu en ringa flytning från inre örat. Lyckligtvis hade icke benrötan förstört hörselbenen, och därför kunde nämnda resultat framtvingas. Benrötan hade endast utbredt sig i yttre hörselgångarna, och förunderligt nog kunde massagen dämpa äfven den. Två år hafva nu förflutit, och under denna tid har endast en ljum vatteninsprutning tillämpats en gång i månaden för att underhålla hvad som vunnits. Härom vore mycket mer att säga, men vi måste stanna med detta.

Innan vi öfvergå att berätta några vidare sjukdomshistorier, skola vi sysselsätta oss en stund med massagens direkta inverkan på organen i det sjuka tillståndet.

Alla, som en längre tid användt massage för olika sjukdomar, blifva allt mer och mer förtjusta öfver de verkningar, som visa sig, allt efter som massagen tillämpas och riktas på rätt sätt för den sjukdom, som föreligger till behandling. Det är af ofantligt stor vikt att göra klart för sig, huruvida det sjuka organ, som är föremål för behandlingen, stärkes eller försvagas. I förra fallet är behandlingen afpassad efter det sjuka organets förmåga att reagera mot behandlingen. I senare fallet tillämpas behandlingen för ofta och för hårdt. I kroniska sjukdomar, i synnerhet när det gäller öronsjukdomar, som lämpa sig för en massagebehandling, är det af vikt att begagna sig af list och icke med pock och våld söka att kväfva sjukdomen. Tiden måste sålunda här tagas i anspråk, och man måste i allo söka att understödja naturen i dess kamp emot den inkräktande sjukdomen. Med dessa ord hafva vi kommit till kärnpunkten för massagens egentliga verkan. Då en sjukdom i ett organ fortfarit en längre tid, har den blifvit, som man säger, kronisk, och därmed har man uttalat, att den är antingen obotlig eller också mycket svårbotlig. Då nu sjukdomen uppnått detta stadium, har naturens kraft att öfvervinna det onda blifvit en omöjlighet. Man måste därför komma naturen till bistånd och förstärka den i dess täflingskamp för att döda sin motståndare. På hvad sätt och med hvilka medel skall man sålunda kunna komma naturen till hjälp? Härpå kan gifvas många svar. Ett medel, som är pröfvadt och som tyckes verka i samma riktning som naturläkekraften själf i den mänskliga organismen, är massagen. Ett sjukt organ, oafsedt den art af sjukdom, som angripit det, har blifvit rubbad i sin ämnesomsättning. Massagen påskyndar ämnesomsättningen, ökar cirkulationen, fördrifver det samlade sjuka blodet, stärker det försvagade organet, och härmed börjar läkeprocessen. Kroniska lidanden äro till sin art och grad helt olika de akuta och få för-

denskull ej behandlas med samma kraft och ensidighet som de sistnämnda. Vi komma måhända in på detta ämne något mera längre fram, och därför vilja vi nu öfvergå till att anföra ytterligare exempel på, huru den enkla men naturliga behandlingen förmår att öfvervinna mycket gamla öronsjukdomar.

En ung man besökte mig för fem år sedan och hade i det närmaste, att döma efter undersökningen, samma öronlidande som den nyss förut nämnda patienten, men genom behandlingen konstaterades en väsentlig skiljaktighet i dessa åkommor. Oaktadt den unge mannen hade gått med sin svåra sjukdom i tolf år, blef han fullständigt botad på sex veckor.

Ehuru jag flera gånger varit i tillfälle att behandla öronsjukdomar, som varit alldeles liktydiga med de två sist omnämnda, har det dock visat sig omöjligt att kunna uträtta någonting, emedan brosket varit angripet. Dessutom äga ej alla tålmod att hålla ut så lång tid, som behöfves för att fördrifva gamla inbitna öronsjukdomar. Hos äldre personer har det ej med några ansträngningar lyckats att häfva öronsjukdomar, som uppkommit af katarr och öronflytning samtidigt, emedan de ädlare delarne då befunnits vara förstörda. Men däremot ha förvånande resultat uppnåtts, då endast katarr förorsakat döfheten. Ett exempel må här anföras. Fru F., 45 år, hade lidit af döfhet i aderton år, och var stundom nästan fullständigt döf. I femton år hade hon ej hört åskan, kyrkklockor och fågelsång. Sveriges dåvarande skickligaste öronläkare ansåg, när hon vid 30 års ålder besökte honom, att den hörsel, som då fanns, möjligen skulle kunna underhållas, om hon undergick en behandlingskur en eller ett par månader hvarje år. Det kunde emellertid ej låta sig göra, alldenstund hon ej bodde i Stockholm och dessutom saknade medel att uppehålla sig här. Under de femton år, som härefter förflöto, aftog hörseln allt mer och mer, så att, när hon vid sitt första besök hos mig

gjorde förfrågan om sin döfhet, fanns ingen hörsel på venstra örat; på det högra däremot kunde hon höra, då man talade kraftigt och långsamt. Här var nu endast att göra ett försök, huruvida man skulle kunna i elfte stunden uträtta något. Då fru F. hade tagit sju behandlingar, var ett märkbart resultat vunnet, och efter sju veckors behandling kunde hon obehindradt följa med ett vanligt samtal. En morgon kom hon så strålande glad och berättade, att hon första gången på femton år hört fågelsång. »Jag har kommit liksom i en ny värld», sade hon. Det var vår i naturen och det blef också vår i fru F:s tråkiga lefnadshistoria. Jag har sällan sett ett så gladt ansigte, som jag såg hos denna patient, då hon satt och berättade: »I dag har jag hört kyrkklockorna i Adolf Fredrik. I går hörde jag klockan hemma på väggen slå. I söndags hörde jag första gången på aderton år en predikan». Några månader efter den första behandlingakuren förnyade vi åter behandlingen i tre veckor, och sedan reste fru F. hem till Västerås, där denna tilldragelse spriddes till alla döfva, så att jag fick emottaga både möjliga och omöjliga fall från nämnda stad. Efter två års förlopp fick jag en ung fröken till patient, som fru F. hade rekommenderat, och genom denna patient blef jag underrättad, att fru F. blifvit allt bättre och bättre under hela tiden efter sin genomgångna massagekur. Detta lyckliga resultat är den största triumf för massagen i fråga om öronsjukdomars botande, som jag varit ögonvittne till. Jag är fullkomligt öfvertygad om, att fru F. ännu hade gått med sin döfhet, om ej massagen kommit emellan och gjort ett slut på hennes svåra öronsjukdom. Såsom en egendomlighet borde jag äfven berätta, att fru F. var mycket klen till sin fysik. Magen var i synnerhet mycket angripen, och hon hade i flera år varit besvärad af en förfärlig magsyra. Men då fru F. blef botad för sin

döfhet, försvunno alla öfriga lidanden, troligen på grund af den glädje, som härigenom framkallades.

Löjtnant X., 26 år, har uppgifvit allt hopp om återställelse från sin tilltagande döfhet. Åkomman har fortfarit i tolf år, och vid massagens början kunde han höra ett fickur 10 centimeter från högra örat, men på det vänstra endast om det hölls intill örat. Efter en månads behandling ingen förändring, men efter två månader hade hörseln betydligt förbättrats och susningen aftagit. Efter fem månader ingen susning. Fickuret höres en meter från högra örat och 10 centimeter från det vänstra. Detta resultat spriddes ganska hastigt ibland finare kretsar och väckte allmän förvåning. Då löjtnant X. berättade om sin erfarenhet, kunde ingen fatta, att massage hade uträttat någonting sådant. Åkomman härrörde af en slapphet i inre örat, så att trumhinnan slog fram och tillbaka, när luft sprängdes från näsan genom trumpeteten. Massagen stärkte de förslappade hinnorna, och följden blef som ofvan är antydt.

Friherrinnan Z. har besökt de skickligaste specialister i hela Europa, men ingen hjälp. I tio års tid har ingen behandling användts, men då massagen ej pröfvats, måste äfven den försökas. Då jag blef tillkallad, kunde jag ej lofva någon förändring, emedan friherrinnan hade varit döf i tjugufem år och endast kunde höra med lur, då man talade kraftigt och långsamt. Emellertid togs två månaders massage, och efter denna behandling yttrade patienten: »Jag inser, att det är för sent, men hvad jag kan säga är, att detta är den enda behandling, som icke förvärrat min döfhet och susning utan måhända i någon ringa mån lindrat susningen».

Patron H. har i sina unga år måst afbryta sina medicinska studier för en tilltagande döfhet. När jag blef tillkallad för ett samtal, var patienten 50 år. Hals- och näskatarr hade förorsakat en svår döfhet,

som förföljt honom i trettio år. Vid mitt första besök yttrade patienten: »Jag har ej skickat bud på eder för att erhålla hjälp för min döfhets, ty så mycken läkarebildning besitter jag, att jag förstår, att det är omöjligt att numera blifva återställd. Jag ville blott hafva ett samtal och en gång pröfva eder behandling». Patron H. fick en behandling, och detta hade till följd, att han i fyra års tid tog 2 à 3 månaders behandling hvarje år. När vi fortsatt en längre tid, sade han: »Massagen bekommer mig väl, döfheten trotsar all behandling, men den svåra tyngden i hufvudet har minskats; jag kan tänka lättare och klarare, och därmed är jag nöjd».

Medicine doktor R. har på omvägar blifvit underrättad om massagens välgörande inverkan för vissa öronsjukdomar. Han ville göra sig underrättad om, hvad massagen kunde uträtta på en öronpatient, som han ansåg hopplös, och rekommenderade fördenskull patienten till mig. Jag ansåg äfven fallet vara hopplost, men tog emot patienten på försök. Emellertid kommo både doktorn och jag på skam. Massagen segrade. Patienten återfick en god hörsel. En allmän nervförslappning tycktes ligga till grund för detta sjukdomsfall. Den behandling som erhöles å hufvudet framkallade en god sömn, och detta hade åsyftad verkan. Denna sjukdomshistoria är blott återgifven i allmänna drag. Utrymmet tillåter ej att anföra alla detaljer.

Under den tid, som jag varit i tillfälle att pröfva massage för olika öronåkommor, har jag funnit följande omöjliga att öfvervinna. Döfhets, uppkommen af förkalkning i inre örat, dem som jag förut nämndt, de som uppkommit af katarraliska inflammationer i mellanörat, labyrinten och snäckan, de, som härröra af stötar eller slag på örat, hvarigenom trumhinnan blifvit spräckt, och dessutom en mängd öronsjukdomar, som äro produkter af gamla svåra kroniska lidanden i den öfriga organismen. Öronsjukdomarnas antal hafva, såvidt jag

funnit, ingen bestämd siffra, ty nästan hvilken sjukdom som helst i magen, bröstet, hjärtat, halsen och näsan kan förorsaka döfhet. Detta gör, att när man skall behandla en patient, som tyckes hafva en öronsjukdom, hvilken i allo öfverensstämmer med den och den, som jag behandlade med det och det resultatet, denna sjukdom likväl icke befinnes efter genomgående behandling vilja visa samma resultat. Orsaken härtill ligger utan tvifvel i patientens öfriga hälsotillstånd. Dessa erfarenheter förorsaka i sin ordning, att man kan lika lätt frånsäga sig en patient, hvilken kan botas, som man mottager en annan, hvilken är obotlig. Såsom ett exempel på, huru olika behandlingen verkar, skall jag anföra följande egendomlighet: Jag har nyss behandlat tre gossar på samma ålder. Alla tre hade fått sin döfhet och öronsusning af ansvullna körtlar omkring halsen och katarr i svalget och näsan. Alla tre blefvo fullkomligt återställda, men en utaf dem behöfde endast en och en half månads behandling, en annan tre och en half och en tredje fem och en half månad. Här visar sig en ofantlig skillnad, ehuru i dessa fall åkomman hade varat ungefär lika länge hos alla tre. Många af mina patienter säga, då de hafva gått en månad: »När jag nu inte erfarit någon förbättring, måste det väl anses omöjligt att kunna blifva återställd». Men huru oriktigt detta resonnemang är, visar följande exempel. Fröken Ö., 20 år, lider af en åttaårig döfhet, som så till den grad plågar henne, att hon går med själfmordstankar. Två månaders behandling visar intet resultat. Tre månader efter behandlingens slut fick jag åter besök, men nu behöfdes ingen vidare behandling, ty nu hörde hon allting och hade hört väl en hel månad. Hon slutade behandlingen i den tron, att alltsammans var bortkastad tid och pengar, men behandlingen hade ej upphört att verka, i och med det att hon slutade densamma, utan det bästa kom efteråt, som man plågar säga.

Ett högst egendomligt fall, som hade ungefär samma gång, som det förut nämnda, var en herr L., 32 år, hvilken undergick behandling hos mig för tre år sedan. Öronsjukdomen bröt ut såsom svit efter influensa och var åtföljd utaf en torr katarr i näsan. Denna öronsjukdom fordrade ett ihärdigt arbete, och efter avslutad kur var ännu mycket kvar af sjukdomen. Öronsusningen förföljde ännu patienten tidtals och, för att använda ett uttryck, som patienterna begagna, det slog lock för öronen. Men nu kommer en högst egendommig upplösning. Någon tid efter behandlingens slut började en häftig flytning ur näsan, och härmed upphörde den torra katarren. Öronsusningen dog bort så småningom, och det omnämnda locket var likaledes borta.

Patienter, som lida af klen fysik och äga disposition för katarr, angripas lätt af lomhördhet eller en viss dofhets i öronen, så snart de ådraga sig en förkylning. I synnerhet verkar det mycket menligt på deras öron, om fötterna blifva kalla. Den kroniska katarren i halsen och näsan blir alltid värre efter en förkylning. Det är därför af vikt för den, som lider af en kronisk katarr i bakre svalget och mellanörat, att hålla sig torr och varm om fötterna. En öronsjukdom, som är mycket vanlig hos barn och unga personer, är en svit efter skarlakansfeber. Jag har behandlat ett mycket stort antal af dessa öronlidanden med mer eller mindre framgång. Endast hos sådana, som fullkomligt förlorat hörseln, har behandlingen varit utan resultat. Det är ju så vanligt, att barn efter skarlakansfeber få en svårare eller lindrigare öronsjukdom, så att man tror, att det är en helt naturlig sak. Men så är icke fallet. Behandlas barnet, som har fått skarlakansfeber, med vatten på ett lämpligt sätt, så följer ingen svit efter skarlakansfeber. Jag har äfven pröfvat massage, ibland med en ovanlig framgång, för döfhets, som uppkommit af kikhosta. Men i sådana

fall, där trumhinnorna varit fullständigt förstörda, har framgången varit mycket ringa. Vid behandlingen af alla sådana åkommor, där varflytningen fortsatt en längre tid, har den egendomliga företeelsen visat sig, att när massagebehandlingen påbörjats, har varflytningen ökat under första tiden. Men just detta synes hafva varit nödvändigt för att åvägabringa en inre läkning. När en suppuration fortfar en längre tid i ett organ eller i en körtel, så bildar sig små kanaler ifrån det sjuka stället. När nu en massagebehandling meddelas, sker läkningen ifrån botten, och härigenom kommer varet att drifvas ut. Man kan ej nog kraftigt varna för att använda skarpa mediciner för att täppa en öronflytning, ty härigenom förvärras endast det onda och icke förbättras, emedan suppurationen fortsätter och flyttar sig innåt det inre örat och förstör de finare apparaterna. Endast ljumma vattenisprutningar, ofta upprepade, böra användas för en öronflytning, då ej en massagebehandling kan erhållas.

Det händer mycket ofta, att då en patient anmäler sig till behandling, man ej upptäcker de ringaste fel på öronen och dess gränsorganer; men det oaktadt kan hörseln vara mycket nedsatt, och en beständig öronsusning plågar och irriterar patienten. Vid dylika fall drager jag starkt i misstanke någon abnormitet i nervus accusticus eller hörselnerven.

Tyvär är dessa öronlidanden mycket allmänna och alltid omöjliga att häfva, då de fortfarit så länge, att ej ett fickurs knäppande kan förmärkas, då det tryckes emot tinningarna. Har denna åkomma uppträdt plötsligt såsom ett skott och ej kommit under behandling genast, är faran så mycket större, ty här har man att befara en förlamning i hörselnerven.

En fullständig förlamning af hörselnerven är det samma som fullständig döfhet. En plötslig förlamning kan hos yngre personer så småningom försvinna af sig själf, men det är alltid säkrare att undergå en kortare

massagebehandling för att stärka och lifva hörselnerven efter en dylik process. Visserligen kan man ej på direkt väg inverka på det inre örat medelst en yttre massagebehandling, då ett sjukligt, abnormt tillstånd är rådande i det inre af örat; men detta hindrar ej att på indirekt väg inverka på de djupare belägna organerna. För öfrigt tåla ej dessa inre fina organer någon direkt kraftig behandling, i synnerhet om det abnormala tillståndet fortfar en längre tid. Vid hvarje öronsjukdom uppstår en större eller mindre förslappning i öronens hinnor (vid några få fall är trumhinnan för mycket spänd.) Häraf följer, att den nödvändiga spänstighet i hinnor och gångar, som är absolut nödvändig för att kunna höra väl, måste återställas, då den är rubbad, och det är ju massagens egentliga uppgift att åstadkomma spänstighet och elasticitet, där förslappning finnes. Förlamningar i muskelpartierna i och omkring öronen kunna stundom förorsaka en lindrigare eller svårare döfhet. Inflammationer och myter i nämnda muskler framkalla äfven ofvannämnda följder. I båda dessa sistnämnda fall är massagen helt naturlig. Ju förr den tillämpas, dess fortare sker återställelsen.

Reumatisk hufvudvärk har ofta den sorgliga upplösningen, då den ej blir i tid fördrifven med massage, att den slår sig på öronen och framkallar en svår och nära nog obotlig döfhet, i synnerhet om åkomman fortfar så länge, att öronen upphört att afsöndra vax och trumhinnan visar sig torr och spegelblank. Jag har många gånger kämpat förgäfvat mot denna öronsjukdom, men stundom har jag vunnit resultat, då patienten ägt tillräckligt tålamod att fortsätta med behandlingen. Ty i flesta fall fordras för denna och många andra öronsjukdomar 5 à 6 månaders behandling för att kunna vinna nöjaktigt resultat.

Flygreumatism eller, som pastor Kneipp kallar den, flyggikt kan äfven slå sig på öronen. Hvilka plågsamma öronlidanden detta kan åstadkomma, belyses

bäst af följande berättelse. Fru L., 40 år, besökte mig för circa ett halft år sedan i och för rådfrågning, om jag möjligen kunde gifva henne någon lindring för hennes förfärliga åkomma, emedan hon hade besökt specialister, kliniker och enskilda läkare, men ingen kunde säga henne, hvad det var, som plågade henne. Jag kunde ej heller till en början blifva klok på denna högst egendomliga sjukdom. Hon berättar: »Det susar och dånar i mitt hufvud så fruktansvärdt, att jag ej kan få en blund i mina ögon hvarken natt eller dag. Det pulserar och tjuter, och det kokar i hela hufvudet. Jag har behandlats med vatteninsprutningar i näsan och öronen samt luftinpumpningar m. m., men intet i den vägen har lindrat det ringaste. Jag har nu plågats af detta i åtta månader, och under sista månaden har jag endast sofvit en, högst tre timmar hvarje natt. Får jag ej snar hjälp, så dukar jag under». Allt detta berättade hon med tårar i ögonen, och hvem kan undra därpå? Jag började som vanligt att undersöka de muskler, som äro belägna omedelbart under öronen, och lyckades där upptäcka flere knölar och infiltrationer. Då jag tryckte hårdare på dessa, förmärktes pulsationen i vänstra örat mycket hårdare. Här var klart och tydligt en af de orsaker till finnandes, som åstadkommo det väldiga dånet och den omnämnda pulsationen. Detta fall måste blifva en triumf för massagen, tänkte jag, och det dröjde ej heller länge, innan fru L. fick erfara, att hon nu kommit under rätt behandling. Massagen tillämpades hvarje dag, och efter tre veckor fick fru L. sofva 10 à 12 timmar i stället för 1 à 3 hvarje natt. Den väldiga pulsationen hade stannat, dofheten i öronen var försvunnen; endast en sakta susning förmärktes. Behandlingen fortsattes, och när en månad hade gått, var fru L. fullkomligt kry. Förtjust öfver denna egendomliga räddning medelst massage, beslöt hon att vända sig till tidningspressen för att kungöra detta, men detta gick ej så lätt, som fru L. trodde.

En del tidningsredaktörer genmälde: »Kära fru L., här äro så många, som vilja, att vi skola intaga notiser och långa beskrifningar om, huru de blifvit återställda genom helbrägdagörelse, så att vi kunna ej göra detta, emedan vi hafva blifvit så lurade, på dessa uppgifter och därigenom fått utstå mycket obehag. Då fru L. anmärkte, att det icke var fråga om någon helbrägdagörelse, utan endast att upplysa allmänheten om, huru hon blifvit återställd medelst massage från ett lidande, som varit så fruktansvärdt, så fick hon till svar, att de skulle taga saken under pröfning, och under denna pröfning står den ännu. Endast en af hufvudstadens tidningar berättade saken utan pröfningar.

Af detta och många andra exempel ser man tydligen, att massagen har gjort sig förtjänt af att blifva antagen såsom en lämplig läkefaktor i fråga om öronsjukdomars botande.

De flesta öronsjukdomar äro förbundna med starkare eller svagare öronsusning. Vissa öronsjukdomar börja med susning, och efter någon tid förminskas hörseln så småningom. Ett stort antal patienter fråga: »Hvad är orsak till öronsusning?» För att förklara detta plägar jag likna blodkärnen vid en gummislang. Om nu slangen är sammandragen på ett ställe, och jag pressar vatten igenom slangen, så rusar det med ett visst ljud förbi det ställe, där slangen är sammandragen. Så är också förhållandet i ett öra: när blodet forsar fram genom blodkärlet och i dessa förekommer en sammandragning i närheten af öronnerven, så uppstår susning. Det finnes två slags susning. Den ena förmärkes såsom ett sus i skogen, den andra hörs som en pulsering. I förra fallet sitter orsaken till susningen i kapillärerna, och i senare fallet i artererna. Vi sade nyss, att orsaken till susning var en sammandragning eller koagulation i blodkärnen. Då frågas: Hvad kan massage uträtta på sådant? Svaret är helt naturligt: Massagen drifver blodet framåt hastigare och fördrifver

på direkt eller indirekt väg sammandragningen i kärlen. En sammansnörning och tilltäppning af trumpeten förorsakar också susning, men grundorsaken för denna susning är i det föregående förklarad. Då öronsusning fortfarit en längre tid, utan att hörseln lider något men däraf, har man att söka orsaken i en tämligen långt avancerad nervositet. Patienter, som tagit järn en lång tid, få vanligen en lindrigare eller svårare öronsusning. Orsakerna härtill känner jag ej närmare, men en misstanke, som jag ej kan drifva på flykten, har jag dock, och den är, att järnet icke är så ofarligt att intaga som många tro. Dessutom få vi ej köpa på apoteket det järn, som människan skall hafva, emedan det ej är framproduceradt ur växtriket utan ur mineralier. Torrhet i öronen frambringar vanligen sus. Massering omkring örat fördrifver torrheten, upplifvar vaxafsöndringen, och härigenom upphäfves denna art af öronsusning.

Utom dessa omnämnda orsaker kan en hel kedja af olika sjukdomar såväl i öronen som i hela den öfriga kroppen åstadkomma öronsusning. I dessa fall gäller den regeln: Orsaken undanröjd och följderna uteblifva.

Den, som har lidit af öronsusning en längre eller kortare tid, vet alltför väl, huru plågsamt och irriterande detta är. Så snart man kommer i tysthet och ensamhet, så höres detta pip i öronen, och det har en ovanlig förmåga att nedstämna patientens lynne. En långvarig öronsusning, som fortfarit utan att hafva blifvit afhjälpt, bringar många till själfmordstankar.

Jag har understundom lyckats fördrifva mångårig öronsusning, och den glädje och tacksamhet patienten härigenom visat har varit till stor glädje och uppmuntran för mig, emedan här har fordrats en energisk och uthållig behandling.

Örsprång hos barn.

Få äro de barn, som ej någon tid af sitt lif måste göra bekantskap med detta svåra lidande. Orsaken till denna plåga, som täflar med tandvärk, är en inflammation i hörselgången och trumhinnan. Då barnet lider af detta onda, blir öronmusslan röd som en kokt kräfte, barnet tar sig på örat och skriker ohejdadt. Kan man nu ej blifva i tillfälle att erhålla en lämplig massage med svag elektricitet af en induktionsapparat, hvilken behandling dämpar hastigast, så kan man häfva detta onda genom att blöta en handduk i kallt vatten, sammanlägga den åttadubbel, trycka ur den så mycket, att den ej rinner, och lägga den på det sjuka örat. Bästa förfaringssättet är att lägga den våta handduken på en kudde, och sedan får barnet pressa det sjuka örat mot kompressen. Det våta omslaget ombytes hvarie timme, till dess att örsprånget stannat. Har örsprång varat en längre tid, så att varflytning uppstått, blir behandlingen långvarigare och i visst afseende helt olik den förra; ty i detta stadium användes endast ljumma vatteninsprutningar 37° 3 gånger dagligen. Sprutningen bör ske tämligen kraftigt. Skulle man ej vinna målet på denna väg, måste elektricitet och massage användas.

Örvärk är besläktad med ofvannämnda åkomma, men är till sin utveckling olik densamma. Denna värk utbildar sig vanligen till en böld eller växt. I det förra fallet användes ljumma vattenkompresser för att bringa bölden till snar mognad, och sedan varet runnit ut, användes blott 3 à 4 ljumma vatteninsprutningar, hvarefter alltsammans läker sig själf. I det senare fallet användes kirurgisk behandling, och skulle efter denna behandling någon dofhets förmärkas i det sjuka örat, användes massage hvarje dag i åtta, högst fjorton dagar.

Förmärkes en dof värk i öronen, utan att därstädes kan upptäckas något synbart fel, har man att

befara antingen en växt innanför trumhinnan, då äfven brus förekommer, eller också härrör denna värk af nevrergi.

Skrofelartade öronsjukdomar.

Stundom har massage tillsammans med vattenbehandling lyckats öfvervinna denna ytterst ondska åkomma. Skrofelartade öronsjukdomar hos barn äro jämförelsevis lätta att bota, då däremot denna sjukdom hos äldre är mycket svårbotlig. Har medicinsk behandling visat sig resultatlös, måste hydropatisk behandling tillämpas med en ovanlig ihärdighet för att om möjligt kunna på denna väg få blodet rent, emedan skrofler är en dyskrasi i blodet.

* * *

Ett tämligen stort antal öronsjukdomar föregås af en mångfald olika sjukdomar i den öfriga organismen. Magen är en regent, som i det friska tillståndet har en ovanlig förmåga att motarbeta och bekämpa nästan alla möjliga sjukdomar. Har denna regent af en eller annan orsak blifvit försvagad uti sin viktiga verksamhet, så uteblifva icke följderna utan framträda här och hvar i den öfriga organismen och icke minst i det fina hörselorganet, som utan tvifvel är den sinnrikaste apparaten i »skapelsens krona», människan.

Af alla de öronpatienter, som jag haft, vågar jag påstå att minst en tredjedel fått sina öronsjukdomar från första början genom en eller annan magåkomma. Då orsakerna till en öronsjukdom hafva så djupa rötter, är det naturligtvis en stor dårskap att försöka fördrifva det onda genom att applicera en behandling utslutande på öronen; ty det vore detsamma som att försöka förstöra ett träd genom att afhugga toppen. Nej, roten måste förstöras, och trädet är snart bragt

ur vägen. Här af finna vi, huru nödvändigt det är att taga hänsyn till de sjukdomssymptomer, som möjligen förekomma i såväl magen som bröstet, då det gäller att bekämpa den föreliggande öronsjukdomen. För att belysa det sagda lämpar sig följande sjukdomshistoria att här framdraga.

För två år sedan behandlades en fru W., 40 år, som var till en ytterlighet förstörd genom en kronisk magkatarr och bröstkatarr. Hennes besök gällde ej dessa åkommor utan en tilltagande döfhet, som under det sista året af hennes sjukdom hade blifvit nära nog fullständig. Hennes aftärda utseende vittnade om svåra inre lidanden. Här gällde det att rikta behandlingen på de i kroppen utbredda sjukdomssymptomerna och ej palliativt arbeta blott med öronen. Behandlingen började den 1 Juni 1893, och den 15 Augusti samma år hade fru W. återfått sin hörsel fullständigt, och härmed hade öfriga sjukdomssymptomer äfven försvunnit. Hennes förlorade aptit och sömn återkommo. Den dystra och slöa blicken, som är ett tydligt bevis för inre tärande sjukdomar, hade nu blifvit klar och liflig. Här hafva vi sålunda ett exempel, som bekräftar sanningen af den förutnämnda bilden: När roten har blifvit förstörd, så blifva grenarna äfven oskadliggjorda.

Nervösa öronlidanden.

Vår tid kallas med skäl nervositetens tidehvarf. De nervösa lidandena blifva allt mer och mer talrika och efterhängsna och frukterna af dessa sjukdomar kunna äfven väsentligen inverka på hörselsinnet. De som lidit af nervositet en följd af år äro vanligen tidtals besvärade af positiva öronljud. Hörseln är mycket omväxlande. Stundom höra de väl, ja fullkomligt, och stundom besväras de af en märkbar lomhördhet. Matsmältningen är mycket oregelbunden, gasbildningen förorsakar knip och tryckningar i tarmarna och drifver

inelfvorna uppåt, så att mellangärdet höjes, hjärtat arbetar oroligt på grund af trycket, blodmassan tränges åt hufvudet, och en svag susning och dofhet i öronen blir häraf en naturlig följd. Den oregelbundenhet, som härigenom framkallas i nervverksamheten, åstadkommer otaliga rubbningar i hela organismen. Nervverksamheten är måhända en af de egendomligaste företeelserna i hela vår kropp. Man talar om nervsvaghet och säger: Jag är så nervsvag, så att jag tål ej att åse sådana hemska saker m. m. — — — I detta uttryck ligger verkligen en sanning, men den som så talat, har ej därmed visat, att han förstår hvad nervsvaghet är. Nervsvaghet är ej detsamma som känslighet, utan nervsvaghet är en rubbning uti nervverksamheten. Nervverksamheten reglerar, bestämmer och understödjer ämnesomsättningen i vår organism. En långt framskriden nervositet har så talrika symptom, att de äro omöjliga att uppgifva och räkna till fullo. Emellertid är det ej svårt att igenkänna en nervös öronåkomma, ty den är vanligen lika omväxlande som väder och vind, utan att dock alltid låta sig påverkas af väder och vind, såsom fallet är med de flesta reumatiska sjukdomar.

En nervös öronsjukdom är lika långsam att bota som en allmän nervositet och kan icke heller botas, med mindre än att den allmänna nervösa åkomman också blir fördrifven. Här hjälper ej enbart massage, ännu mindre medicinsk behandling, med ett ord, ingen ensidig behandling, utan här måste alla naturens läkefaktorer, såsom massage, gymnastik, vatten, elektricitet, diet och mycken frisk luft tillämpas. Dessutom är det af vikt att alltid i denna kinkiga åkomma använda mild behandling. I annat fall skadar behandlingen mera än den gagnar. Jag tillämpar vanligen för detta slags öronlidande följande behandling och föreskrifter: Massage för att afleda blodet från hufvudet; vissa gymnastiska rörelser, aktiva och passiva; mycket svag elek-

tricitet; diet, mild, vegetabilisk; vattenbehandling bestående af halfbad 28—24° 2 gånger i veckan. Patienten får dessutom, såvidt icke hans verksamhet lägger hinder i vägen, lägga sig på bestämd tid, senast klockan 10, äta på bestämd tid (aftonmåltiden senast klockan 8), promenera i frisk luft minst två timmar om dagen, sofva vid öppet fönster under den varmare årstiden, då luften är torr och varm; då sömnlöshet vill inställa sig, tvättas fötter och ben med innestående vatten, hvarpå patienten får lägga sig utan att torka kroppen.

Beträffande massagebehandlingen kan man ej tillämpa den så lång tid, som denna åkomma fordrar att skötas, utan längre eller kortare uppehåll äro nödvändiga för att förekomma öfverretningar. De öfriga läkefaktorerna måste oafbrutet följas, så länge sjukdomen varar.

En art af döfhhet, som under vissa förhållanden är solidarisk med denna nyss beskrifna, är s. k. smyg-döfhhet. I namnet ligger beskrifningen på detta slags öronlidanden. Utan att patienten förmärker den allra minsta värk eller något annat obehag i öronen, så försvinner hörseln allt mer och mer, till dess att fullständig döfhhet inträder, om ej hjälp mellankommer. Emedan detta lidande, om jag så må kalla det, utvecklar sig så långsamt, söker patienten sällan någon hjälp, förrän det är för sent. Jag har behandlat talrika fall med dylika symptom, och dessa åkommor äro vanligen mycket långsamma och tålamodspröfvande såväl för patienten som för den, som meddelar behandlingen, då det gäller att öfvervinna dem. Innan öronen blifvit angripna har dock denna egendomliga sjukdom på ett slumrande sätt längre eller kortare tid kringvandrat i organismen, men, såsom sades, man kan ej få klart för sig den egentliga grundorsaken för denna sjukdom, alldenstund den allra noggrannaste undersökning af öronen och dess gränsorganer ej företer något onormalt. Mina reflexioner öfver denna döfhhet vågar jag ej påstå äro full-

komligt riktiga, men jag har emellertid gjort den erfarenheten, att öronen under nyssnämnda tillstånd tyckas vara behäftade med en viss slapphet i ämnesomfattningen. Är detta fallet, så följer helt naturligt en tilltagande okänslighet för ljudvågornas inverkan. Jag kvarhåller denna uppfattning af sjukdomen, till dess jag blir öfvertygad om oriktigheten i densamma.

En sjukdomshistoria, som klargör nästan hvarje sak i denna mystifikation, måste här anföras. Fru N., 33 år, anmäler sig till behandling för en tilltagande döfhet och uppgifver sig hafva sökt allt hvad som sökas kan, men allt utan resultat. Hon berättar: »Jag har ingen verk i mina öron, jag känner ingen ömhet eller med ett ord intet ondt, men på de två sista åren har en obehaglig susning äfven inställt sig, och den pinar mig natt och dag. Cirka åtta år har blott venstra örat varit angripet, men nu börjar det att öfvergå till högra örat.» Undersökningen visar ingenting. Här gäller det åter att pröfva den nya öronlekemetoden massage, och nu befinnes, att åkomman lämpar sig utomordenligt för denna behandling. Ty efter en månads massagebehandling, riktad endast på vänstra örat, var sjukdomen fullkomligt fördrifven, och undersökningen visade ingen förändring hvad beträffar örats inre byggnad. Intet spår af susning eller döfhet fanns kvar. Fru N. hade icke blott blifvit bättre, utan hon hade fullkomligt återfått hörseln.

På grund af detta och många andra liknande resultat, som massagen framkallat i dylika fall, är det intet tvifvel underkastadt, att massagens fysiologiska inverkan är fullkomligt riktig. Om man nu ej alltid kan fullkomligt förstå och analysera en öronsjukdoms alla orsaker, så är det ingen risk att på längre eller kortare tid pröfva en lämplig massagebehandling för dessa mystiska öronsjukdomar.

Mina erfaranheter i fråga om berörda åkommor ha icke alltid varit så glädjande, som i den nyss be-

rättade sjukdomshistorien angifves, utan resultatet af behandlingen af en del dylika fall har varit lika med noll, fastän symptomerna i alla delar varit liktydiga med sådana öronsjukdomar, som blifvit fullkomligt häfda. Ännu har jag ej lyckats upptäcka de afvikelser, som legat till grund för sådana fall, där behandlingen varit resultatlös. Här finnes ett fält att praktisera, studera och analysera.

* * *

För att ej trötta mina läsare med alltför många sjukdomshistorier skola vi öfvergå till att i korthet skildra de orsaker, som framkalla döfhet eller rättare alla nämnbara öronlidanden.

Understundom äro en del människor så att säga obarmhärtigt dömda att blifva beröfvade ett af våra dyrbaraste sinnen: hörseln. Så t. ex. äro vissa yrken af den beskaffenhet, att detta fina organ blir på ett eller annat sätt ramponerad. Sådana yrken äro plåtslageri och all sådan verksamhet, där man är utsatt för mycket starka smällar, dån och buller, såsom i större fabriker och verkstäder; sådan verksamhet, där man måste stå i dam eller drag; vistelse i osund luft m. m. Allt detta inverkar menligt och förstör äfven friska öron; huru mycket mer skall det då ej inverka, sedan en eller annan sjukdom tillstött. Att medelst bomullstappar i öronen motverka starkt buller och dams inträngande hjälper föga. Den, som har disposition för en öronkatarr, bör aldrig befatta sig med någon verksamhet, där han måste stå och insupa dam, ty härigenom förvärras det onda i hög grad. Sorgligt nog, är en sådan verksamhet, som instänger människan från morgon till kväll, en föregångare till icke allenast olika öronsjukdomar utan äfven många andra ödesdiga åkommor i den öfriga kroppen. Frisk luft renar blodet och gör det lättflytande i de allra finaste kapillärer, nämligen

de, som förekomma i öronen och dess hinnor. En stillasittande sysselsättning inomhus framkallar icke sällan svårare eller lindrigare döfhet, men äfven sysselsättningar i det fria äro icke utan faror för det dyrbara hörselsinnet. I vårt kalla klimat förekomma de flesta öronsjukdomarna, hvilket lär oss, att kölden förmår inverka demoraliserande på hörseln. Den, som därför måste under den kalla årstiden den ena stunden syssla med en tyngre verksamhet och den andra stunden blifva i stillhet i samma temperatur, är naturligtvis underkastad faran att få en öronkatarr. Men icke blott olika slags verksamhet utan äfven sådant, som benämnes med oskyldiga nöjen, kan understundom plötsligen framkalla en öronsjukdom. Sådana nöjen äro balttillställningar under den kalla årstiden. Vid dylika tillfällen framtvingas en alltför stark transpiration, och då man nu dessutom bär en tunn beklädnad, utsättes man lätt för en för hastig afkylning, hvilket i sin ordning har en våldsamt snufva i sitt följande, och en akut öronkatarr inställer sig lätt. Får nu denna öronkatarr utveckla sig, blir den snart kronisk, och att bota den i detta stadium är lättare sagdt än gjordt. Sport i alla former är hälsobringande och nyttig för ungdomen, men missbruket af sport alstrar ofta lomhörighet, ja döfhet. Öfveransträngning i sport skapar ofta en oregelbunden hjärtverksamhet, och detta i sin ordning rubbningar i hörselorganet. Människor äro utsatta för en oundviklig öfveransträngning i somliga yrken, i synnerhet vissa tider på året. Detta bidrager i väsentlig mån att försvaga de ädlare organen, i synnerhet hörsel och syn, särskildt om den brådskande verksamheten fortsätter alltför länge. Det sistnämnda gäller synnerligast studier. Är verksamheten förenad med nattvak, så är hörselsinnet i så mycket större fara. Kall vattendrickning, då man är mycket upphettad, alstrar hos många hals- näs- och öronkatarrar. Ett omåttligt bruk af spirituosa är mycket farligt för den, som har dispo-

sition för en eller annan öronsjukdom. Äfvenså inverkar rökning, tuggning eller med ett ord allt bruk af tobak skadligt. Finnas ärftliga anlag för döfhet, kunna dessa stundom nära nog fördrivas genom att iakttaga nöjaktiga försiktighetsmått. Missbruk af det kalla vattnet har för mången de ödesdigraste inverkingar på hörselsinnet. Sålunda ådraga sig barn ofta nog lindrigare eller svårare öronkatarrer därigenom, att de vistas i det kalla vattnet alltför länge. Jag har behandlat många barn, som blifvit utsatta för svåra öronsjukdomar genom dessa missbruk af det annars så stärkande och lekande vattnet.

Sorger och lidanden af alla slag kunna på en förvånande kort tid framkalla öronsusning och döfhet. I detta fall är en allmän fysisk förslappning grundorsaken till hörseln's aftagande. Utsväfningar, som alstra en mängd sexuella lidanden, urarta alltför ofta äfven till svåra öronsjukdomar.

Här vore nu rätta platsen att tala om, huru öronsjukdomar skola förekommas, men jag anser detta vara öfverflödigt att framhålla, sedan vi uppräknat om icke alla så åtminstone de flesta orsaker, som kunna frambringa dylika sjukdomar.

Näs- och halsåkommor.

Den välbekanta snufvan anses af de flesta alltför oskyldig. En långvarig svår snufva har bland andra svåra följder äfven den, att intelligensen på ett märkbart sätt aftager. Minnet försvagas, ögonen blifva inflammerade eller blodsprängda, lukten minskas steg för steg, smaken blir också förminskad, matlusten är ringa, i halsen kännes en obehaglig torrhet, örontrumpeten blir ofta tilläppt, så att likasom ett lock lägger

sig för öronen, ja, om en svår snufva får fortsätta alltför länge, missbildas brosken i näskaviteten, så att en nära nog fullständig täppning i en eller båda näsborrarna jämväl blir följden. Emedan svår snufva alltid är åtföljd af en inflammation, blifva slemhinnorna till en ytterlighet öfverretade; häraf den gränslösa slemafsöndringen. Är slemmet gulaktigt, så är snufvan elakartad, men allt efter som det ljusnar, aftager snufvan. Det obehagligaste, som en elakartad snufva för-
mår att framkalla, äro näspolyper. Hvem har ej råkat ut för det missödet, att t. ex. i en större eller mindre samlingslokal sitta i närheten af en, som fått denna obehagliga åkomma. Den vidriga lukt, som omgifver en sådan människa, liknar i det närmaste den, som utgår af ruttnande lik. Det stannar icke blott vid en eller flere polyper, utan benröta blir också häraf en följd. Så fruktansvärdt kan en vanvårdad svår snufva urarta.

Jag har behandlat ett stort antal patienter för näs- och halskatarrer medelst massage och vattenbehandling och lyckats i de allra flesta fall, ja, ibland äfven med sådana, som haft näsborrarna fullkomligt tilltäppta. De ha till och med haft smärre polyper.

Benröta, förorsakad af snufva, kommer under kirurgisk behandling. Då snufva och halskatarr stå i förbindelse med utbildad lungsot, är all behandling lönlös.

Ett fall måste här andragas, som belyser hvilket resultat en inre massage i näskaviteten medelst instrument har åstadkommit. Fröken E., 30 år, har i femton år plågats af en olidlig snufva. Undersökningen gifver vid handen fullständig täppning af venstra näsborren och den högra onaturligt utvidgad. 2 à 3 näsdukar behöfdes dagligen. Två månaders behandling förmådde till en ringa del häfva den starka slemafsöndringen, men täppningen af vänstra näsborren var däremot fullständigt borta. En af Stockholms skickli-

gaste specialister i dessa sjukdomar hade förklarat, att vänstra näsborren var igenväxt, och till en början ansåg jag detta påstående vara fullkomligt riktigt, men massage visade oss snart det felaktiga i detta vårt antagande.

Då utrymmet börjar blifva knappt, vågar jag ej framdraga flera exempel, fastän talrika sådana kunde anföras.

Hundradetals patienter hafva med glädje hälsat mitt nya behandlingssätt och hjärtligt tackat mig för det goda resultat, som de erhållit af den enkla inre näsmassagen. Denna behandling är i början något svår att fördraga för en del, men med tiden upphör obehagen. Ingen må förundra sig, att en patient, som infinner sig för erhållande af den första behandlingen, visar ett gladt ansikte, då han erfar, att den plågsamma nästäppan är nästan med ens borta. Ansvällningen kommer till en början igen mellan hvarje behandling, men försvinner allt mer och mer, så att patienten till sist kan andas obehindradt genom näsborrarna. De moderna sätten att i näsan uppdraga aseptin, vatten med och utan salt, näsdusch, förmå endast att lindra, ej bota en svår snufva. Först sedan näskaviteten blifvit uppmasserad, så att ej näsmusslorna ligga och trycka och reta mot hvarandra och slemhinnorna, kunna de förut kända medlen hafva någon verkan.

Snufva uppkommen af bakteriesmitta fordrar jämte massagen medicinsk behandling.

I de flesta fall äro hals- och näsåkommor tvilling-syskon. Några få undantag förekomma, då halskatarr och bronchitis eller bronchialkatarr höra tillsammans. Dessa sistnämnda behandlar jag alltid med yttre massering å strupen. Däremot, då hals- och näskatarr förekomma, behandlar jag dessa med invändig massage i bakre svalget och yttre massage å strupen. S. k. katarr i bakre svalget är en kronisk inflammation på det uppgifna stället. Gammalt osundt blod har

stockat sig i kapillärerna, och härigenom är patienten så ömtålig för all kall luft. Den koagulation, som förekommer i kapillärerna i bakre svalget efter gamla katarrer och inflammationer, blir genom masseringen undanröjd, blodkärnen återfå sin spänstighet, inflammationen fördrifves, öfverretningen af slemhinnorna upphör, och följderna därav blir att den myckna tjocka slemafsöndringen afstannar. En behaglig lättnad förmärkes redan efter första behandlingarna, och man får göra samma glädjande erfarenhet af massagen i bakre svalget vid katarr därstädes, som man gör vid nästäppa, då massagen erhålles.

De ödesdigra följderna, som en katarr i bakre svalget har med sig, äro i vissa afseenden liktydiga med näskatarr, men den åstadkommer dessutom heshet, svårighet att kunna tala m. m. Man kan häraf förstå, huru menligt detta inverkar för sångare och offentliga talare. Om ej denna sjukdom i tid behandlas, blifva de snart odugliga att sköta sina åligganden. Kortaste vägen att erhålla hjälp är den nyss uppgifna massagen i bakre svalget.

För att visa, huru en sådan sjukdom kan urarta, lämpar sig följande berättelse. En kyrkoherde, 55 år, besökte mig för någon tid sedan. Hans hessa stämma och blodöfverfyllda hvitögon underrättade mig snart om sjukdomens art och utsträckning. Halsen var till den grad inflammerad, att allting därstädes till färgen liknade en kokt kräfta. Han förmådde ej att sköta sin syssla såsom talare. Hörseln hade nästan helt och hållet förstörts, ögonen voro röda, inflammerade, och tårfyllda, näsan var nära nog fullständigt täppt, en bronchialkatarr hade äfven på senare tiden tillstött, och patienten led af den allra ymnigaste transpiration. Allt detta var följderna af en för femton år sedan påbörjad katarr i bakre svalget. Här hade jag visserligen en lämplig patient för massage- och vattenbehandling, men som kyrkoherden ej kunde stanna i Stockholm så lång

tid som fordrades, uppnådde vi ej önskad resultat. Det är mig ingenting bekant om efterverkningarna, emedan inga underrättelser ingått på ett år från bemälda patient.

Inflammationer och katarer i halsen förstöra med ens den förträffligaste stämma. En fru, 28 år, har plötsligt förlorat sin klara och klangfulla röst. Halsen var inflammerad, och en obehaglig retning i strupen besvärade henne ständigt. Jag började bearbeta strupen, men helt oförmodadt ryckte patienten till. Detta blef fingervisningen för min upptäckt. På högra sköldbroskkörteln satt en liten knöl som en ärta, hvilken ömmade starkt. Åtta dagars behandling bortdref förhårdnaden och den unga frun hade återfått sin klara stämma.

* * *

Alla de förut berättade sjukdomshistorierna med undantag af den sistnämnda äro kroniska sjukdomar, som blifvit behandlade med förut kända läkemeter, ja, stundom med massage, men på oriktigt sätt, af såväl läkare som icke läkare; och det är med anledning däraf jag har relaterat dessa sjukdomshistorier. De framgångar, som massagen vunnit i fråga om akuta sjukdomar, äro numera så kända, att jag anser det öfverflödigt att nedskrifva mina erfarenheter härutinnan.

Slutord.

Min afsikt med detta lilla arbete från början till slut har varit framhållandet af massagens direkta och indirekta inverkan på sjukdomar, som icke kunnat fördrivas på någon annan väg.

Man känner sig alltid mera modig att kämpa och strida för en god sak, då man ej står ensam. Många

rättsinniga och rättänkande läkare, gymnaster och massörer hafva mera i handling än ord under årtionden arbetat för att göra denna läkemetod allt mer och mer känd. På min lott har kommit att med min ringa förmåga, uppfinna, utveckla och tillämpa så många massagerörelser som möjligt för hufvudet och dess åkommor, och då jag funnit tiden vara inne, att bekantgöra mina erfarenheter för en större allmänhet, så borde hvar och en lätt kunna fatta min yttersta mening med hvad jag här i all korthet nedskrifvit. Den som ej vill hålla sig till sak, utan med ett visst öfversitteri kritiserar allting, som icke genast går i den strömfåra och den riktning, som smakar en väl, den skall utan tvifvel föga eller ingenting inhämta af detta arbete.

* * *

Efter genomgåendet af denna lilla broschyr föll min tanke på en invändning, som skulle kunna göras mot det hela, nämligen en sådan: Denna skrift är tillkommen endast för att prisa och upphöja egna verk och gärningar. Emot en sådan uppfattning finner sig författaren föranlåten anmärka: Denna bok är skrifven i en berättande form med instuckna tillämpningar och reflexioner, och hvad som har händt och skett under de år jag varit i tillfälle att pröfva massagen och med den beslättrade behandlingar, är här i sammanträngd form skildradt. För öfrigt har ej funnits plats för en mängd beskrifningar öfver hvad den eller den har gjort eller sagt. Författaren har mottagit patienter, som i de flesta fall varit öfvergifna af alla, och behandlat dem. Hvad som *därrvid* uträttats har jag omtalat. Följaktligen har detta arbete icke kunnat få någon annan karaktär, än hvad det nu innehar. Då jag härmed ämnar stanna, sker det ej på grund af att ämnet är uttömdt. Annu mindre anser sig författaren besitta förmåga att nedskrifva ett uttömmande arbete

öfver de viktiga saker, som här varit i fråga. Min innersta önskan är, att den, som besitter både insikt och förmåga i detta ämne, ej måtte kasta sig öfver föreliggande anspråkslösa arbete för att kritisera och tillintetgöra alltsammans för de mer eller mindre betydande ofullkomligheter, som möjligen skulle hafva däri insmugit sig.

51799

